

Luonto-Liiton vieraslajivierailu MAASTO

Ennen vierailua: oppilaiden pitää ladata kännykälle qr-koodin lukija ja luoda tunnukset laji.fi-sivulle. Opettajan pitää etsiä vierailulle sopiva paikka, jossa esiintyy vieraslajia (jos sellaista ei löydy, tehtävät pitää valita sen mukaan). Opettajan tehtävänä on myös määrittää rajat, minkä sisällä työskennellään sekä hoitaa ryhmiin jako.

Tehtävien määrä määräytyy käytettävissä olevan ajan mukaan. Aloitus 10 min, tehtävät 10 min per rasti, 10 min lopetus. Jos maastossa aikaa 60 min, 4 tehtävää, jos maastossa 70 min, 5 tehtävää... Yhdellä rastilla voi olla yhtä aikaa useampi ryhmä, koska tehtävät on qr-koodilla (mahdollistaa pienemmät ryhmät).

1. Aloitus

Kerro että olet Luonto-Liitosta, joka on lasten ja nuorten oma ympäristöjärjestö. Voit mainita lyhyesti, että Luonto-Liitto järjestää muun muassa leirejä, ja että meillä on erilaisia toimintaryhmiä, joihin voi liittyä. Kerro seuraavaksi, että tällä oppitunnille opitaan asioita vieraslajeista.

Mainitse lyhyesti, että vierailut ovat osa EU-rahoitteista VieKas Life –hanketta, jossa on mukana myös useita muita tahoja.

(Päähankekumppanina on Suomen luonnonsuojeluliitto. Lisäksi mukana useita järjestöjä, kuten Luonto-Liitto ja Marttaliitto, sekä useita kuntia.)

Kysymys: Mitä teille tulee mieleen sanasta vieraslaji? (Pari minuuttia aikaa keskustella parin kanssa)

2. Vieraslajin käsite

Vieras vai tulokas? Tässä käydään läpi muutamia aiheeseen liittyviä tärkeitä termejä.

Vieras vai tulokas?

VIERASLAJI

- Ei kuulu **alkuperäiseen** lajistoon
- Ylittänyt ihmisen avustuksella meren, vuoriston tai jonkun muun leviämiseen

TULOKASLAJI

- Ei kuulu alkuperäiseen lajistoon, mutta levinnyt alueelle itsenäisesti
- Vaikutuksia vaikea ennustaa: jotkut haitallisia, jotkut eivät

Vieraslaji on laji, joka on levinnyt ihmisen avustuksella uudelle alueelle, jolle se ei ilman ihmisen avustusta olisi päässyt leviämään.

Tulokaslaji on laji, joka on levinnyt uudelle alueelle itsenäisesti, ilman ihmisen avustusta. Usein tulokaslajit saattavat kuitenkin hyötyä ihmisen aiheuttamista muutoksista, kuten ilmaston lämpenemisestä tai maankäytön muutoksista.

Kaikki vieras- ja tulokaslajit eivät ole haitallisia.

Jotkut ovat ja toiset eivät. Vaikutuksia ekosysteemissä voi kuitenkin olla hyvin vaikea ennakoita. Haittaa aiheuttavista vieraslajeista käytetään termiä **haitallinen vieraslaji**.

3. Käytännön ohjeet

Ohjaa oppilaat työskentelemään opettajan jakamissa ryhmissä (noin 2-4 henkilöä per rasti). Jokaisella rastilla on laminoitu ohjelappu, jossa on QR-koodi. Ohjaa oppilaat skannaamaan tehtävälapun QR-koodi ja tekemään tehtävät. Tehtävälapuissa on myös nettiosoite, jolla pääsee tehtävälomakkeelle, jos QR-koodin lukeminen ei onnistu. Aikaa yhden tehtävän tekemiseen on 10 minuuttia. (Äänimerkki ajan kulumisen seuraamiseksi, jos mahdollista). Ohjeista oppilaita, että jotkin tehtävät voi palauttaa keskeneräisenä.

Ryhmät aloittavat jokainen omalta rastilta, paitsi jos ryhmiä on enemmän kuin rasteja, silloin yhdellä rastilla voi olla kaksi ryhmää.

Tässä voi näyttää esim. ”Etsi vieraslaji”-tehtävän. (Ja sen jälkeen asettaa tehtävälappu sopivaan kohtaan. ”Etsi vieraslaji” ja ”ilmoita vieraslaji”-tehtävärastit kannattaa sijoittaa maastosta löytyvän vieraslajin lähelle.) Rastien sijainnit kannattaa myös tässä vaiheessa kertoa. Tehtävälaput voi myös levittää maastoon tässä vaiheessa, jos paikalle ei pääse ennen ryhmän tuloa.

Joissain tehtävissä vastausten lähettämisen jälkeen näkee oikeat vastaukset, mutta osa on sellaisia, ettei niissä ole varsinaisesti oikeita vastauksia. Kaikki vastaukset tallentuvat Luonto-Liiton koulukiertuevastaavan tiedostoihin, joista opettaja voi saada vastaukset itselleen ja käyttää niitä halutessaan osana arviointia.

Ohjaajana tehtäväsi on kierrellä ryhmien luona ja tarvittaessa avustaa.

4. Yhteenveto

Lopuksi käydään yhteenvetoa keskustelemalla. Oppilaiden vastaukset on mahdollista pyytää jälkikäteen koulukiertuevastaavalta.

(Minkä vieraslajin löysitte? Mitä tietoa löysitte siitä?)

Miten vieraslajeja on tullut Suomeen?

Mitä haittaa vieraslajeista voi olla?

Miten vieraslajien leviämistä voidaan estää?

Mitä voit itse tehdä?

Mitä uusia vieraslajeja opit?

Mitä muuta opit tällä tunnilla?

Vierailun jälkeen pyydä opettajaa täyttämään palautelomake vierailusta.

VieKasLIFE-hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän julkaisun sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

